

Pöytäkirja

28.5.2024

VN/9952/2024
VN/9952/2024-VM-38**Ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän lainsäädäntötyöryhmän 1. kokous**

Aika	23.5.2024 klo 9.30-11.30
Paikka	nh Potentia, Meritullinkatu 10
Läsnä	
Emilia Laitala	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
Tia Möller	yksikönpäällikkö, oikeusministeriö, varapuheenjohtaja
Siiri Krakau	hankeassistentti, valtiovarainministeriö, sihteeri
Minna Lohtander	erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Juho-Antti Jantunen	hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Fanni Thessler	ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö
Kirsi Lamberg	juristi, Suomen Kuntaliitto
Noora Kallio	lakiasiaintohtaja, Digi- ja väestötietovirasto
Elena Vigren	johtava asiantuntija, Verohallinto
Teija Hautera	johtava asiantuntija, Kansaneläkelaitos
Sami Aalto	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Santtu Viiman	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Kari Hämäläinen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Niko Ruostetsaari	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Jari Taipale	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Eerika Majamaa	erityisasiantuntija, oikeusministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.37. Todettiin osallistujat ja käytiin lyhyt esittelykierron työryhmän jäsenistä. Käytiin läpi asialistan sisältö ja hyväksyttiin asialista.

2. Ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän ohjelman esittely

Niko Ruostetsaari esitteli ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän edistämishjelmaa ja ohjelman tavoitteita.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

- Valtiovarainministeriö on asettanut maaliskuussa ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän edistämishankelman. Ohjelman toimikausi on 31.12.2027 asti, mutta tavoitteena on, että digitaalisen viranomaisviestinnän ensisijaisuuteen siirrytään vuoden 2026 alkupuolella. Tarkoituksena on, että hankkeelle asetetut julkisen hallinnon säästötavoitteet alkavat toteutua jo ensimmäisenä kokonaisuena kalenterivuotena uudistuksen astuessa voimaan.
- Valtionavustukset ovat epävarma kokonaisuus, josta ei ole tehty rahoituspäätöksiä. Toistaiseksi avustukset ovat kuitenkin tämän ohjelman laajuuden piirissä. Hanke laajuudeltaan 8,8 M€, josta 6 M€ osuus on DVV:n toimeenpanohanke. DVV toteuttaa nykytila-arviointia, eli mitkä ovat ne ratkaistavat haasteet ja mahdollisuudet viranomaisten käyttöönottojen ja palvelun käyttäjien käyttötarpeiden näkökulmasta, jonka pohjalta priorisoidaan toteutettavia toimenpiteitä.
- Keskustelussa nostettiin esiin kysymykset siitä, kuinka suuren osuuden väestöstä katsotaan olevan kykenevä Suomi.fi –käyttöön ja millä tavoin kyvykkyys sähköiseen asiointiin määritellään. Arviot perustuvat Suomi.fi-tunnistusta käyttäneiden henkilöiden lukumäärään, joka on vuositasolla n. 4,3 miljoonaa kansalaista. Keskustelussa pohdittiin myös sitä, miten luotettavasti tunnistautumisen kertoo sähköisen asioinnin kyvykkyyydestä.

3. Työryhmän asettaminen ja alustava sääntelymalli

Puheenjohtaja kävi läpi lainsäädäntötyöryhmän asettamispäätöksen keskeisimpiä sisältöjä ja alustavaa sääntelymallia.

- Tavoitteena on, että tarvittavat lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan siten, että ne mahdollistavat ensisijaisuuden ja sitä kautta syntyvien kustannussäästöjen toteutumisen 2026 alusta lukien. Tarkoitus on hyödyntää viranomaisviestien toimittamisessa mahdollisimman kattavasti Suomi.fi –viestejä. Lisäksi tehtävänä on arvioida yksityisten digipostipalveluiden hyödyntämistä viranomaisviestien toimittamisessa.
- Työryhmän tulee kuulla työnsä aikana kansalaisjärjestöjä sekä sellaisia viranomaisia, joiden tehtäviin kuuluu yhdenvertaisuuden edistäminen. Tulevalle syksylle on valmistelussa kuuleminen, johon kutsutaan ainakin vammais-, vanhus- ja maahanmuuttajajärjestöjä sekä yhdenvertaisuusvaltuutettu, vanhusasiavaltuutettu ja lapsiasiavaltuutettu.
- Yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmä on tehnyt syksyllä linjauksen linjannut lähtökohtia tämän hankkeen valmistelussa, viimeisimmät linjaukset 17.5.2024. Esivalmistelun aikana on kiinnitetty ja perusvalmistelun aikana on syytä kiinnittää huomiota siihen, että sääntely huomioi käyttäjien erilaiset kyvyt käyttää digitaalisia palveluja. Käytiin läpi alustavaa sääntelymallia niin yksityishenkilöiden kuin viranomaistenkin näkökulmasta.
- Keskustelussa nostettiin esiin, löytyisikö materiaalia siitä, miten Suomi.fi –viestit koetaan ja nähdään toimivan kansalaisten näkökulmasta. Todettiin, että työryhmälle voidaan välittää DVV:n aineisto nykytila-arviosta sen jälkeen, kun arviota on käsitelty ensin ohjausryhmässä. Todettiin kuitenkin, että esimerkiksi Verohallinnon näkökulmasta Suomi.fi –viestit on toiminut asiakkailta hyvin. Tavoitteena kuitenkin on, että kaikki viranomaiset käyttäisivät palvelua mahdollisimman samalla tavalla, jotta palvelun käyttö olisi kansalaisen käyttökokemuksen näkökulmasta mahdollisimman selkeä.
- Keskustelussa nousi esille, että hanke on tärkeä, ja sillä voidaan parantaa ja nopeuttaa viranomaisten kirjeiden perillemeno useissa tilanteissa. Suomi.fi-viestit ovat hyvin seurattavissa ja jäljitettävissä, ja Suomi.fi-viestien käyttö tiedoksiannossa on tietoturvallista. Suomi.fi-viesti on, toisin kuin paperikirje, myös luettavissa usein paikasta riippumatta esimerkiksi mobiililaitteella.
- Keskustelussa nostettiin esiin, että muutettavan lain sisältö tulee olemaan perusoikeusherkkää ja aikataulu valmistelulle on kireä. Todettiin myös, että Suomessa ei tulla olemaan sellaisessa tilanteessa, että kaikki ihmiset pystyisivät asioimaan tai vastaanottamaan viranomaispostia sähköisesti.
- Tuotiin esille Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishanke. Hankkeen osalta tehty jo muutamia pilotteja, myös sitä on selvitetty, miten digin ensisijaisuutta tai sähköisen tiedoksiantomenettelyn ensisijaisuuden informointiin ja digitukitoimiin liittyviä toimintoja voitaisiin tarkastella suhteessa toimitilaverkkouudistukseen.
- Käytiin keskustelua sähköisen asioinnin kyvykkyyydestä. Kyky asioida ja käyttää palveluja digitaalisesti on muuttuva asia, sillä henkilöiden elämäntilanne muuttuu ja kyky asioida digitaalisesti voi vähentyä. Sääntelyssä on huomioitava erilaiset muuttuvat tilanteet.

Alustavassa sääntelymallissa nojataan Suomi.fi-tunnistamiseen. Sääntelymallissa kansalainen katsottaisiin kykeneväksi vastaanottamaan jatkossa viranomaisen tiedoksiannot sähköisesti, mikäli hän käyttää vahvaa sähköistä

Suomi.fi-tunnistamista asioidessaan viranomaisen sähköisessä palvelussa. Keskusteltiin erilaisista asiointitilanteista, joissa hyödynnetään muuta kuin Suomi.fi-tunnistamista. Keskusteltiin myös tilanteista, joissa toinen henkilö käyttää tunnistusvälinettä toisen henkilön puolesta.

- Keskusteltiin DVV:n resursseista. Käyttäjien määrän kasvaessa myös erilaisten tilanteiden määrä, joita DVV:n tulee ratkoa, tulee kasvamaan. Tilanteita joudutaan ratkomaan esimerkiksi yhteistyössä palvelua käyttävien viranomaisten kanssa. Keskusteltiin tilanteista, joita lainsäädäntötyössä on huomioitava ja DVV:n järjestämistä Suomi.fi-viestien esittelytilaisuuksista.
- Keskustelussa nostettiin esiin myös kysymys yksityisten viestinvälityspalveluiden selvityksen aikataulusta suhteessa lainsäädäntöryhmän aikatauluun. Selvityksen on tarkoitus valmistua elokuussa, jonka pohjalta asiaa arvioidaan tarkemmin.
- Tuotiin huomiona esiin, että tukipalvelulaissa on myös muita muutostarpeita, jotka tulisi ottaa huomioon työryhmän työssä, esimerkiksi säännökset viestien säilytysaikaan liittyen.
- Keskusteltiin tiedoksiantotavoista. Alustavasti sekä tavallinen että todisteellinen tiedoksianto säilyisivät tiedoksi-antotapoina, mutta myös muita vaihtoehtoja on arvioitu. Tiedoksianto-olettamaan perustuvaa tavallista tiedoksi-antotapaa pidettiin edelleen tarpeellisena.
- Liikenne- ja viestintäministeriö huomautti, että on huomioitava myös säädösten vaikutus postilain säännöksiin ja postin toimintaan. Todettiin, että asiaan on palattava.
- Esiin nostettiin kysymys siitä, koskeeko valmisteltava lainsäädäntö myös oikeushenkilöitä. Tarkennettiin, että tällä hetkellä sääntelyn ei kaavailla koskevan oikeushenkilöitä. Suomi.fi -viestit vaatisi merkittävää teknistä kehitystä, jotta palvelu toimisi myös oikeushenkilöiden osalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

4. Taustamuistion valmistelun esittely

Sami Aalto esitteli valmisteilla olevaa taustamuistiota ja käynnissä olevia selvityksiä.

- VM ja OM ovat tehneet esiselvitystä taustamuistion muodossa sääntelykokonaisuudesta. Taustamuistion tarkoitus on tukea lainsäädäntöryhmän työtä ja tarkoituksena on, että muistiota voidaan hyödyntää myös hallituksen esityksen valmistelussa. Muistiota esitellään kesäkuun työryhmän kokouksessa, jossa muistio on tarkoitus hyväksyä hallituksen esityksen valmistelun pohjaksi. Muistiassa arvioidaan voimassa olevaa sähköistä tiedoksiantoa koskevaa sääntelyä ja toimintaympäristöä, keskeisenä näkökulmana Suomi.fi-viestit. Lisäksi arvioidaan erilaisia keinoja toteuttaa ohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttaminen.

5. Keskustelu järjestäytymisestä ja säädösvalmistelun aikataulusta

Puheenjohtaja esitteli ehdotusta työryhmän järjestäytymisestä ja toimintatavoista sekä säädösvalmistelun aikataulusta.

- VM:n ja OM:n valmistelijoista koostuva sihteeristö valmistelee hallituksen esitysluonnosta, jota tullaan käsittelemään työryhmän kokouksissa. Säädösvalmistelun aikataulu on melko tiukka.
- Käytiin läpi syksyn kokousaikataulu ja hyväksyttiin se.

6. Oikeusministeriön alatyöryhmän asettaminen

Kari Hämäläinen esitteli oikeudenhoidon sähköisen tiedoksiannon alatyöryhmän asettamispäätösluonnosta. Alatyöryhmä on tarkoitus asettaa oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädännön erityisesti lainkäyttöön liittyvän lainsäädännön muutostarpeiden arviointia varten.

- On tunnistettu keskeisimmät säädökset, joita alatyöryhmän on tarkoitus arvioida. Tarpeellisilta osin arvioidaan myös muita oikeusministeriön hallinnonalan säädöksiä tiedoksiantoa koskevan ja siihen liittyvän sääntelyn osalta.
- Tavoitteena on yksi hallituksen esitys, joka sisältää sekä lainsäädäntöryhmän, että alatyöryhmän muutosehdotukset VM:n ja OM:n vastuulla olevaan lainsäädäntöön.
- Hyväksyttiin alatyöryhmän asettaminen.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.23.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi